

การประเมินระบบเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการของเด็กอายุ 0-60 เดือน ปี 2546

การประเมินระบบเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการของเด็กอายุ 0-60 เดือน ปี 2546

ประเทศไทยมีการเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการของเด็กอายุ 0-60 เดือน โดยการชั่งน้ำหนักเด็กมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 และนานถึง 10 ปีแล้วที่ประเทศไทยไม่มีการประเมินระบบเฝ้าระวังฯ ใน เด็กอายุ 0-60 เดือนอีก การศึกษาในครั้งนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อจะอธิบายภาพที่แท้จริงของกิจกรรมนี้ใน ประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและมาตรการที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ต่อไป

วิธีการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเองและการสัมภาษณ์ โดยส่งแบบสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดผู้รับผิดชอบงาน โภชนาการทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพฯ) และสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย อาสาสมัครสาธารณสุข และแม่ / ผู้ดูแลเด็ก ใน 4 จังหวัดที่สุ่มเลือกแบบเจาะจง (สระบุรี เชียงราย สุราษฎร์ธานี อุบลราชธานี) เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปัญหาที่พบ

ผลการศึกษา พบว่า จังหวัดส่วนใหญ่จัดลำดับความสำคัญของการเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการของเด็กอายุ 0-60 เดือน อยู่ 1 ใน 10 ลำดับแรกของจังหวัด และยังมีนโยบายให้ดำเนินกิจกรรมนี้ในทุกพื้นที่ งบประมาณหลักในการดำเนินกิจกรรมนี้มาจากโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยมากจังหวัดจะรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ปีละ 4 ครั้ง แต่ความถี่ของการส่งรายงานไปยังศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขตหรือ

กรมอนามัยมี ตั้งแต่ทุก 3-12 เดือนต่อครั้ง ระดับสถานบริการ พบว่า เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยสามในสี่สามารถอธิบายจุดประสงค์ของการดำเนินงาน กิจกรรมนี้ได้ถูกต้อง

ครึ่งหนึ่งเคยได้รับการอบรมความรู้ด้านโภชนาการมาก่อน และ / หรือได้รับการนิเทศงานโภชนาการในรอบปีที่ผ่านมา ส่วนอาสาสมัครสาธารณสุข

ครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่สามารถอธิบายจุดประสงค์ของกิจกรรมนี้ได้ถูกต้อง สถานีอนามัยส่วนใหญ่ยังคงมีการนัด

ชั่งน้ำหนักปีละ 4 ครั้ง ประมาณครึ่งหนึ่งจะมีกิจกรรมอื่นๆ ร่วมไปด้วยกับการนัดชั่งน้ำหนักในแต่ละครั้ง

ปัญหาหลักในการปฏิบัติงานนี้ของทั้งเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย (ร้อยละ 49) และอาสาสมัครสาธารณสุข

(ร้อยละ 55) คือ แม่ / ผู้ดูแลเด็กมักไม่มาตามนัด อีกปัญหาของอาสาสมัครสาธารณสุข (ร้อยละ 17) คือ

ไม่เข้าใจกราฟ ชาวบ้านไม่เชื่อถือ (ร้อยละ 38) ของแม่ / ผู้ดูแลเด็กเท่านั้นที่เข้าใจกราฟในมุดบันทึกสุขภาพ

แม่ และเด็กได้ถูกต้อง (ร้อยละ 53) ของสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก จะมีการบันทึกน้ำหนักกราฟการเจริญเติบโตและ (ร้อยละ 70) จะมีการบันทึกน้ำหนักเด็กลงในสมุด

ทะเบียนของสถานีอนามัยหรือของอาสาสมัคร สาธารณสุข เพียง (ร้อยละ 3) เท่านั้นที่ชั่งน้ำหนักทุก 3 เดือน และมีการบันทึกลงในทะเบียนและลงจุดกราฟในมุดบันทึก

สุขภาพแม่และเด็กตาม เกณฑ์ที่กำหนด

สรุป กิจกรรมเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการของเด็กอายุ 0-60 เดือน ยังคงมีการปฏิบัติกันอยู่

แต่ไม่ได้เข้มงวดเหมือนเดิม ทั้งเรื่องการนัดชั่งน้ำหนักและการบันทึก งบประมาณที่มีจำกัด ทำให้การ

อบรม / นิเทศงานนี้น้อยลงควรมีการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับ รวมทั้งแม่ / ผู้ดูแลเด็ก เห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้โดยดำเนินการแบบบูรณาการและดึงชุมชนมามีส่วนร่วม